

Pożegnanie profesora Krzysztofa Dmitruka

In Memoriam Professor Krzysztof Dmitruk

8 maja 2020 roku zmarł w Rzeszowie prof. dr hab. Krzysztof Dmitruk, profesor zwyczajny nauk humanistycznych, polonista przez ponad dwie dekady związany z Uniwersytetem Rzeszowskim (a wcześniej z wieloma innymi ośrodkami akademickimi w kraju), ceniony nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń polonistek i polonistów.

Prof. dr hab. **Krzysztof Maria Dmitruk** urodził się 6 października 1939 roku w Lublinie. Ukończył filologię polską w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 1962 roku. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 1969 roku na podstawie rozprawy *Twórczość Ludwika Stanisława Licińskiego*. Habilitował się w roku 1980 w Instytucie Badań Literackich PAN na podstawie rozprawy *Literatura – społeczeństwo – przestrzeń. Przemiany układu kultury literackiej*. Tytuł profesora nauk humanistycznych otrzymał w 1992 roku.

W latach 1973–1975 kierował Zespołem Naukowym Literatury i Kultury XX wieku i pełnił obowiązki kierownika Zakładu Literatury Współczesnej UMCS. Od 1975 do 2002 roku był pracownikiem naukowym Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie, gdzie w latach 1981–1987 kierował Pracownią Kultury Literackiej. Do 1979 roku prowadził zajęcia dydaktyczne w UMCS. Z polonistyką rzeszowską związał się po raz pierwszy w latach 1992–1994, gdy podjął pracę w Instytucie Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej. W latach 1994–1996 pracował również w Instytucie Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. W roku 2002 został pracownikiem Uniwersytetu Rzeszowskiego i zamieszkał na stałe w Rzeszowie. Pracował w Zakładzie Teorii i Antropologii Literatury. Zajęcia dydaktyczne prowadził do roku 2014.

Profesor Krzysztof Dmitruk był członkiem wielu gremiów naukowych. W latach 1981–1989 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Wiedzy o Kulturze Literackiej Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej PAN. Był również członkiem Towarzystwa Badań nad Wiekiem XVIII, a także zespołu Koordynacyjnego Problemu Węzłowego 11.1 i Centralnego Programu Badań Podstawowych 08.05. „Polska kultura narodowa, jej tendencje rozwojowe i percepcja”.

Prof. Krzysztof Dmitruk zajmował się teorią i historią kultury, zagadnieniami publiczności literackiej oraz dziejami literatury oświecenia w Polsce.

Opublikował wiele ważnych prac naukowych z tego zakresu. Był autorem dwóch monografii autorskich: *Literatura – społeczeństwo – przestrzeń. Przemiany układu kultury literackiej* (Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1980) oraz *Współczesne polskie koncepcje kultury* (Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990), a także współredaktorem monografii jubileuszowej poświęconej twórczości Jerzego Grotowskiego¹. Ponadto opublikował szereg prac z teorii kultury literackiej², antropologii kultury i literatury³, kultury popularnej⁴, a także z dziejów literatury oświecenia w Polsce⁵.

W roku 2011 współpracownicy z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz innych ośrodków akademickich w kraju przygotowali monografię zbio-

¹ *W stronę źródeł twórczości Jerzego Grotowskiego*, red. K. Dmitruk, A. Jamrozek-Sowa, J. Pasterska, S. Uliasz, Wydawnictwo Mitel, Rzeszów 2009.

² K. Dmitruk, *Przestrzeń w kulturze literackiej*, w: *Kultura – komunikacja – literatura. Studia nad XX wiekiem*, red. S. Żółkiewski, M. Hopfinger, Wrocław 1976; K. Dmitruk, *Literatura – komunikacja – publiczność*, „Pamiętnik Literacki” 1978, z. 4; K. Dmitruk, *Die Situation der literarischen Kommunikation*, w: *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR / Gesellschaftswissenschaften*, 1982, Bd. 2: *Geschichte und Funktion der Literaturgeschichtsschreibung*; K. Dmitruk, *Wprowadzenie do teorii publiczności literackiej*, w: *Publiczność literacka*, red. S. Żółkiewski, M. Hopfinger, Wrocław 1982; K. Dmitruk, *Problemy publiczności literackiej w dawnej Polsce*, w: *Publiczność literacka i teatralna w dawnej Polsce*, red. H. Dziechcińska, Warszawa–Łódź 1985; K. Dmitruk, *Galaktyki kultury*, w: *Kultura żywego słowa w dawnej Polsce*, red. H. Dziechcińska, Warszawa 1989; K. Dmitruk, *Kultura literacka*, w: *Słownik literatury staropolskiej*, red. T. Michałowska, przy udziale B. Otwinowskiej, E. Sarnowskiej-Temeriusz, Wrocław 1990; K. Dmitruk, *Mecenat. Wokół historii i teorii mecenatu*, w: *Z dziejów mecenatu kulturalnego w Polsce*, red. J. Kostecki, Warszawa 1999. K. Dmitruk jest również autorem haseł słownikowych *Pisarz i Geografia literacka w Słowniku literatury XX wieku*, red. A. Brodzka, M. Puchalska, Wrocław 1992.

³ K. Dmitruk, *Historia i melancholia (Polityka „Trędownatej” Heleny Mniszek)*, w: *Księga pamiątkowa ofiarowana profesorowi Józefowi Nowakowskiemu*, red. S. Uliasz, Rzeszów 1997; K. Dmitruk, *Metodologiczne problemy badań geografii kultury. Europa i Polska XVIII wieku*, w: *O dialogu kultur wspólnot kresowych*, red. S. Uliasz, Rzeszów 1998; K. Dmitruk, *Autoportret władzy. Cenzura w „Narkomanach” Ireneusza Ireduńskiego*, w: *Pejzaże kultury. Prace ofiarowane Profesorowi Jackowi Kolbuszewskiemu*, red. W. Dynak, M. Ursel, Wrocław 2005; K. Dmitruk, *Przekład w kulturze literackiej XVIII wieku*, w: *Literatura i jej konteksty*, red. J. Rusin, K. Maciąg, Rzeszów 2005.

⁴ K. Dmitruk, hasła: *Kultura popularna i stereotyp*, *Kultura masowa*, *Obiegi kultury*, w: *Słownik literatury popularnej*, red. T. Żabski, Wrocław 2006.

⁵ K. Dmitruk, *Publiczność południa XVIII wieku w Polsce*, w: *Kultura literacka XVIII wieku w Polsce. Studia i szkice*, red. T. Kostkiewiczowa, Wrocław 1992; K. Dmitruk, *Józef Wybicki*, w: *Pisarze polskiego oświecenia*, t. 2, red. T. Kostkiewiczowa, Z. Goliński, Warszawa 1994; K. Dmitruk, *Oświecenie – archipelagi wspólnot*, „Wiek Oświecenia” 1998, t. 14; K. Dmitruk, *Oświecenie – konteksty zmiany kulturowej*, „Wiek Oświecenia” 2001, t. 17; K. Dmitruk, *Droga do autobiografii. O „życiu moim” i korespondencji Józefa Wybickiego*, w: *Literatura, historia, dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*, red. T. Chachulski i A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2005; K. Dmitruk, *O sztuce narracji Ignacego Krasickiego*, w: *Ignacy Krasicki. Nowe spojrzenia*, red. Z. Goliński, T. Kostkiewiczowa, K. Stasiewicz, Warszawa 2001.

rową pt. *Obszary kultury. Księga ofiarowana Profesorowi Krzysztofowi Dmitrukowi w 70. rocznicę urodzin* (red. Jolanta Pasterska i Stanisław Uliasz, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2011).

Profesor Krzysztof Dmitruk ma swój znaczący wkład w rozwój czasopisma „Tematy i Konteksty”. W latach 2010–2018 uczestniczył w pracach redakcji jako jej aktywny członek, a od 2019 roku wspierał pismo jako przedstawiciel Rady Naukowej. W pracy redakcji zawsze wносił niezłomny spokój, takt i dobry humor, inicjował inspirujące dyskusje, okazywał życzliwą aprobatę dla redakcyjnych inicjatyw, był prawdziwym mentorem tego grona, zawsze gotowym do udzielenia mądrego wsparcia i światłej rady.

Wraz z jego odejściem społeczność Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także redakcja „Tematów i Kontekstów” utraciła życzliwego i całym sercem oddanego nauce, literaturze i kulturze Nauczyciela. Zapamiętamy Profesora Krzysztofa Dmitruka jako wybitnego Uczzonego, niezawodnego Kolegę i dobrego Człowieka.

Współpracownicy z „Tematów i Kontekstów”